

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่งานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

สภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

1.2.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2551 จาก 181 โรงเรียน จำนวน 1,779 คน
โดยแยกเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป จำนวน 25 โรงเรียน
มีกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 375 คน โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน
จำนวน 156 โรงเรียน มีกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,404 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2551 จาก 181 โรงเรียน แล้วกำหนดขนาดของ
กลุ่มตัวอย่าง ตามขนาดโรงเรียน จากตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน ได้โรงเรียน ที่มีนักเรียน
เกินกว่า 300 คน ขึ้นไป จำนวน 17 โรงเรียน มีกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 85 คน
โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน จำนวน 107 โรงเรียน มีคณะกรรมการ สถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำนวน 535 คน รวมโรงเรียนทั้งสองขนาด จำนวน 124 โรงเรียน คณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 620 คน (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่ง
ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ประธานกรรมการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทน
องค์กรศาสนา และขนาดโรงเรียน 2 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล
ด้านการบริหารทั่วไป

3. ระยะเวลาที่ทำการวิจัย ปีการศึกษา 2551

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 99)

ระดับการดำเนินงาน	มากที่สุด	มีค่า	5	คะแนน
ระดับการดำเนินงาน	มาก	มีค่า	4	คะแนน
ระดับการดำเนินงาน	ปานกลาง	มีค่า	3	คะแนน
ระดับการดำเนินงาน	น้อย	มีค่า	2	คะแนน
ระดับการดำเนินงาน	น้อยที่สุด	มีค่า	1	คะแนน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจแบบสอบถามมาบันทึกลงในตารางวิเคราะห์ข้อมูล และบันทึกผลคะแนนลงในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แล้วหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นจึงแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ กำหนด ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการดำเนินงาน
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51 - 3.51	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

2. สภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีสถานภาพต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมทุกด้าน พบว่า

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างจากประธานกรรมการสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานมากกว่า

2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างจากผู้แทนผู้ปกครอง โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานมากกว่า

2.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างจากผู้แทนองค์กรศาสนา โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานมากกว่า

2.1.4 ผู้แทนครูมีสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างจากประธานกรรมการสถานศึกษา โดยที่ผู้แทนครูมีการดำเนินงานมากกว่า

2.1.5 ผู้แทนครูมีสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างจากผู้แทนองค์กรศาสนา โดยที่ผู้แทนครูมีการดำเนินงานมากกว่า

2.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ ด้านวิชาการ พบว่า

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างจากประธานคณะกรรมการสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานมากกว่า

2.5.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างจากประธานกรรมการสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานมากกว่า

2.5.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างจากผู้แทนผู้ปกครอง โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานมากกว่า

2.5.4 ผู้บริหารสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างจากผู้แทนองค์กรศาสนา โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานมากกว่า

3. สภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจ จากข้อค้นพบ ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. สภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 เป็นไปอย่างทั่วถึง จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบัติ วิชัย (2548 : 93 – 96) ได้ศึกษาทำวิจัยเรื่อง ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 กรณีศึกษาอำเภอโกสุมพิสัย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 กรณีศึกษาอำเภอโกสุมพิสัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. สภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานภาพต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ในด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการ และผู้แทนองค์กรศาสนา มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกัน ด้านงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการ และผู้แทนผู้ปกครอง และมีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกัน ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการ ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนองค์กรศาสนา มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกัน ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการ และผู้แทนองค์กรศาสนา มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประมวล อัครชาติศรี (2547 : 102 – 111) ได้ทำการวิจัย เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานภาพต่างกัน ตลอดจนแนวทางการปรับปรุงระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกดำ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุเมศวร์ พรหมมิตร (2544 : 105-106) ซึ่ง พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครูมีสภาพการดำเนินงานมากกว่าคณะกรรมการอื่น เพราะเป็นผู้ที่อยู่ในสถานศึกษา ส่วนผู้แทนที่อยู่นอกสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานน้อยกว่า จึงควรปรับปรุงให้มีความรู้ความเข้าใจใน คณะกรรมการ กลุ่มดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

3. สภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน เป็นเช่นนี้เพราะ โรงเรียนขนาดใหญ่มีงบประมาณ และบุคลากรมากเพียงในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณมีจำกัด ทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ค้นพบปัญหาดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะการเสนอแนะ ความต้องการ จำนวน และอัตรากำลังดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำสุด จึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการด้านการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2 ด้านวิชาการ ในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาที่ใกล้บ้านหรือเสนอแนะให้ได้เรียนนอกระบบหรือตามอัธยาศัย อยู่ในระดับมากที่สุด ควรมีการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านวิชาการให้พัฒนาการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY